

Til avtalepartene

Innspill jordbruksforhandlingene 2015

For å rekruttere nye bønder til næringen er velfungerende velferdsordninger viktige. Det hjelper ikke med tilskudd til hjelp, dersom det er mangel på kvalifisert arbeidskraft til å utføre arbeidet. Om det er et ønske om et landbruk i hele landet er det viktig med et regelverk som bidrar til gode ordninger. Vel så viktig som muligheten til ferie og fritid er beredskapen ved sykdom. Dette blir vektlagt både av de som er i næringen og som skal inn i den.

Landbruksvikarordningen

De forutsetninger som lå til grunn da vi sa ja til å overta landbruksvikarordningen fra kommunene i 2008 eksisterer ikke lenger. Tilskuddet har stått i ro siden starten og ikke fulgt kostnadsutviklingen. Dette har delvis blitt kompensert ved en økning i dagsats sykdom frem til og med 2014. I 2015 står både tilskudd og dagsats i ro, og medfører større kostnader for landbrukstjenestene. Når samtidig regelverket åpner opp for at andre aktører kan selge tjenester innenfor velferdsordningene, uten de samme forpliktelser til å stille beredskap ved sykdom, er dette en lite ønsket utvikling.

Tilskuddet til Landbruksvikarordningen må økes til 302.150,- for å følge kostnadsutviklingen, slik at det blir mulig og fortsatt ha ansatt vikarer med høy kompetanse.

Sykdom

Det er satt ned en gruppe som ser på hele tilskuddsordningen med refusjon ved sykdom mv. Gruppen skal legge frem rapport til jordbruksforhandlingene 2016. Det vi ser i dag er at kommunal forvaltning og NAV kan være en flaskehals i saksbehandlingstid av søknader. Det er viktig at saksbehandlingstiden blir så kort som mulig da det fort blir store utgifter som skal forskutteres.

Etter innføring av ny forskrift så er kravet om et arbeidsgiver/arbeidstakerforhold for rett på refusjon tatt bort. I tillegg så kan ikke landbrukstjenesten eller andre som søker på bruker sine vegner få utbetalt tilskuddet, selv om bruker ønsker dette. Vi er redd for at store utgifter på kort tid vil føre til at mange ikke har råd til å leie hjelp, noe som igjen kan gå ut over dyrevelferden.

Tilskuddet har ikke fulgt kostnadsutviklingen i 2015 og bør minimum økes til kr. 1.785,- per dag.

Ferie og fritid

Etter innføring av ny forskrift så er kravet om et arbeidsgiver/arbeidstakerforhold for rett på refusjon tatt bort. I tillegg så kan ikke landbrukstjenesten eller andre som søker på bruker sine vegner få utbetalt tilskuddet, selv om bruker ønsker dette. Begge deler er med på å svekke grunnlaget for å kunne stille med kvalifisert arbeidskraft både ved ferie/fritid og sykdom.

Tilskuddet må følge kostnadsutviklingen og bør minimum økes til kr. 83.000,- i år.

Landbrukstjenestene har sammen med NHO og Fellesforbundet hatt fokus mot sosial dumping som en del av omdømmebyggingen i landbruket. Ved å gå vekk fra kravet om et arbeidsgiver/arbeidstakerforhold og åpne opp for fakturerbare tjenester vil det bli vanskeligere å oppdage sosial dumping. I tillegg mener vi at tilskuddene ikke lenger er øremerket etter intensjonen.

Se vedlegg for mer utfyllende informasjon

Vedlegg

Landbruksvikarordningen

For videre utvikling av ordningen er det viktig å se på følgende;

En landbruksvikar skal kunne gå inn og overta driften på et gårdsbruk i akutte situasjoner. Kompetansen må til en hver tid være på et nivå som kan takle ulike produksjoner. Kontinuerlig opplæring og kompetanseheving er kostbart. Dersom en skal ha en reell beredskap ved akutt ulykke eller sykdom, bør landbruksvikarene på forhånd ha gjort seg kjent på gårdsbruk i det geografiske området sitt. Det bør bli rom for praksis og besøk uten at det blir fakturert brukeren. Det er et mål om å komme rundt til alle i løpet av noen år. Det er i dag mange bruk som aldri har besøk av vikar. Det ville være et fremskritt for landbruksvikarordningen om vi også kan bli sikre på at landbruksvikarene kan takle en akutt situasjon på disse brukene. Et slikt besøk kan også bli preventivt på flere områder.

Tilskudd pr. årsverk landbruksvikar har stått i ro siden 2009, mens egenbetaling har steget i takt med dagsats under sykdom. Dette medfører en dyrere ordning for gårdsbruk som ikke har full dagsats. I 2015 står dagsats ved sykdom i ro, noe som medfører en dyrere ordning for landbruketstjenestene. Tilskuddet pr. årsverk til landbruksvikar må økes i takt med kostnadsutviklingen og må i år heves betraktelig. Kostnaden til opplæring, kompetanseheving, praksis og etterutdanning av landbruksvikarene må bli en del av tilskuddet og ikke belastes administrasjonstilskuddet.

Når det blir åpnet opp for at andre aktører skal konkurrere på samme markedet, uten de samme forpliktelser til å levere beredskap ved sykdom, er det viktig at økonomien i ordningen er så god at landbruketstjenestene våger å satse.

For å følge kostnadsutviklingen fra 2009 bør tilskudd pr. årsverk i 2015 settes til kr. 302.150,-. Tilskuddet til årsverk Landbruksvikar har stått i ro på kr. 270.200,- siden 2009. Konsumprisindeksen har siden den gang steget med over 11 %.

Ferie/fritid og Sykdom

Gode velferdsordninger er viktige moment både med tanke på rekruttering av nye bønder og for at etablerte bønder skal fortsette i næringen. Flere undersøkelser viser at denne ordningen står høyt oppe over prioriterte saker blant brukerne. Regelmessig ferie/fritid er og med på å redusere faren for sykdom.

I ny forskrift er ordningen gjort mer fleksibel ved å gå vekk fra kravet om at et arbeidsgiver/arbeidstakerforhold. Det blir åpnet for kjøp av fakturerbare tjenester så lenge tjenesten blir knyttet til jordbruksforetaket sin drift. Det er kun om foretaket lønner selv at det blir krav om et arbeidsgiver/arbeidstakerforhold.

Vi mener at den foreslåtte endringen vil føre til:

1. svekket beredskap og dårligere tilgang på kvalifisert arbeidskraft
2. omgåelse av regelverket
3. sosial dumping

Det er også vedtatt at utbetaling av tilskudd kun skal gå til tilskuddsmottaker, og ikke være valgfritt som i dag. Argumentasjonen som blir brukt er at det er prinsipielt uheldig å betale ut tilskudd til en utenforstående juridisk tredje person. Argumentet blir feil da dette er en refusjonsordning og ikke en tilskuddsordning, og avviker dermed fra andre ordninger. For den enkelte bruker blir det fort store utgifter å forskuttere ved sykdomsavløsning. I tillegg er det i mange tilfeller lang behandlingstid.

Vedlegg

Så lenge tilskuddene ikke kan utbetales til landbruketjenesten så vil de heller ikke kunne forskuttere på medlemmene sine vegne, selv om departementet i sine argument mener at forutsetningene er den samme.

Mulige konsekvenser:

1. mindre ferie og fritid og dermed mer sykdom
2. bonden vil ikke ha råd til å leie hjelp ved sykdom
3. dårligere dyrevelferd

Tilskuddene må følge kostnadsutviklingen

For å ta igjen tap i kostnadsutviklingen bør tilskudd ferie/fritid i år økes til minimum kr. 83.000,-. Satsen må etter dette hvert år følge kostnadsutviklingen.

- Antall dager/timer ferie og fritid en bonde får for tilskuddet er kraftig redusert da utviklingen på tilskudd ikke følger kostnadsutviklingen. Selv om lønnen til avløserne er lav i forhold til mange andre yrkesgrupper, er timeprisen bonden må betale for kvalifisert arbeidskraft etter minstetariff, i 2014, kr. 237,93¹ inklusive sosiale utgifter, forsikringer og administrasjon. En bonde med maks tilskudd på kr. 73.500,- vil da kunne få ferie- og fritidsavløsning i ca. 309 timer eller ca. 41 dager. I 1998 kostet arbeidskraften kr. 137,70² i timen, og maks tilskudd var kr. 48.000,-. Samme bonden fikk da ca. 348,5 timer eller ca. 46 dager ferie- og fritidsavløsning for tilskuddet.

For å ta igjen tidligere tap i kostnadsutviklingen bør tilskudd pr. dag under sykdom i år økes til minimum kr. 1.785,-. Satsen må etter dette hvert år følge kostnadsutviklingen.

- Når det gjelder avløsning under sykdom er den reelle kostnaden etter minstetariff i 2014 kr. 1.784,50³ pr. dag, mens tilskuddet fra 1.1.2015 er kr. 1.500,- pr. dag. Dette medfører en egenandel pr. dag på kr. 284,50. Ved langvarig sykdom medfører dette en stor økonomisk belastning i tillegg til sykdommen.

Med helsing
Norske Landbrukstenester

Harald Lie
Styreleiar

¹ Minstelønn pr. time kr. 174,05. Sosiale kostnader, forsikring med mer 36,7 %

² Lønn pr. time kr. 103,05. Sosiale kostnader, forsikring med mer 33,6 %

³ Kr. 237,93 pr. time x 7,5 timer